

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 46/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Boniecki
-----------------	--------------------

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2022 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. M. i T. M.

przeciwko (...) S.A. w L.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 8 października 2020 r. sygn. akt I C 2427/17

1. **oddala apelację;**

2. **przyznać adw. A. B. kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych), w tym podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 46/21

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 31 maja 2022 r.

Wyrokiem z 8 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Kielcach: oddalił powództwo J. M. i T. M. przeciwko (...) S.A. w L. o zapłatę kwot:

a) 75.833,20 zł z tytułu bezumownego korzystania przez pozwanego z nieruchomości powodów, na której znajdują się dwa słupy trakcji elektrycznej wraz z transformatorem, b) po 1.845 zł miesięcznie tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu (pkt I); nakazał pobrać od powodów nieuiszczone koszty sądowe (pkt II); przyznał wynagrodzenie adwokatowi ustanowionemu z urzędu (pkt III) oraz zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej koszty procesu (pkt IV).

Sąd pierwszej instancji poczynił ustalenia faktyczne szczegółowo zaprezentowane

w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k. 530-532), które Sąd Apelacyjny przyjął za własne.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym, po dokonaniu oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy uznał powództwo za nieuzasadnione w świetle przepisów art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 292 k.c., przyjmując, że poprzednik prawny pozwanej nabył przez zasiedzenie najpóźniej z dniem 31 grudnia 2001 r. (a zatem przed spornym okresem) służebność gruntową podobną do służebności przesyłu, co oznacza, że powodowie nie mogą domagać się ani wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości za późniejszy okres, ani ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem.

Wyrok powyższy zaskarżyli co do pkt. I, II i IV apelacją powodowie, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Apelujący zarzucili: 1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść, a sprowadzający się do błędnego przyjęcia, że powództwo J. i T. M. jako niezasadne podlega oddaleniu; 2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść, a sprowadzający się do błędnego przyjęcia, iż Sąd I instancji nie znalazł podstaw, aby nie obciążać powodów kosztami albo odstąpić od obciążania ich nie uiszczonymi kosztami sądowymi; 3) naruszenie art. 224 k.c., zgodnie z którym to przepisem samoistny posiadacz

w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę; nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne; jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy; obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył; 4) naruszenie art. 225 k.c., zgodnie z którym to przepisem obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili,

w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy; jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego; 5) naruszenie art. 230 k.c., zgodnie z którym to przepisem, przepisy dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości oraz o naprawienie szkody z powodu pogorszenia lub utraty rzeczy, jak również przepisy dotyczące roszczeń samoistnego posiadacza o zwrot nakładów na rzecz, stosuje się odpowiednio do stosunku między właścicielem rzeczy a posiadaczem zależnym, o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego; 6) naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, mimo braku zaistnienia przesłanek upoważniających do odstąpienia od obciążenia powoda jako strony przegrywającej kosztami postępowania w zakresie obejmującym powództwo o zapłatę; 7) naruszenie art. 292 k.c., zgodnie z którym to przepisem służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia; przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny.

Jakkolwiek skarżący sformułowali zarzuty błędnych ustaleń faktycznych, to dotyczyły one w istocie jedynie kwestii zasadności powództwa w ogólności oraz obciążenia powodów kosztami postępowania. Apelacja nie zarzuca również

naruszenia art. 233 §1 k.p.c., który to przepis ma charakter proceduralny, co oznacza, że sąd odwoławczy jest nim związany.

W konkluzji uznać należało, że powodowie nie zakwestionowali stanu faktycznego przyjętego za podstawę rozstrzygnięcia.

Zarzucając naruszenie prawa materialnego w postaci art. 224 k.c., art. 225 k.c., art. 230 k.c. i art. 292 k.c., autor apelacji ograniczył się wyłącznie do przytoczenia treści tych przepisów, bez wskazania, na czym ewentualne uchybienie miałyby polegać. Wyjątkiem jest tutaj przywołana w uzasadnieniu apelacji okoliczność, jakoby pracownicy pozwanej mieli uzgadniać z powodami wszelkie prace na nieruchomości, co miało świadczyć o władztwie prekaryjnym, a nie samoistnym. Tyle tylko, że okoliczność taka nie wynika ze stanu faktycznego stanowiącego podstawę wydania zaskarżonego wyroku, którego to stanu skarżący w apelacji nie zakwestionowali. Powodowie nabyli nieruchomość już po posadowieniu urządzeń energetycznych, nigdy nie sprzeciwiali się ani ich istnieniu, ani dokonywanym modernizacjom i konserwacjom. Nie ma także żadnych przesłanek dowodowych do przyjęcia, że pozwana lub jej poprzednicy prawni wykonywali uprawnienia składające się na służebność za powodów, którzy w każdym czasie mogli zażądać zaprzestania korzystania z nieruchomości.

Sąd drugiej instancji w pełni podziela wnioski wyciągnięte przez Sąd Okręgowy z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, a przede wszystkim ten, że poprzednik prawny pozwanej nabył przez zasiedzenie służebność odpowiadającą obecnie służebności przesyłu uregulowanej w art. 305¹ i nast. k.c. Sąd odwoławczy nie dostrzegł także, aby Sąd pierwszej instancji uchybił prawu materialnemu w zakresie nie objętym zarzutami apelacji.

Nieskuteczne okazały się także zarzuty dotyczące rozstrzygnięć w zakresie kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Skorzystanie z regulacji art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu rozpoznającego sprawę i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, a jeśli tak to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (por. postanowienie SN z 28.02.2020 r., V CSK 485/19). Dla zastosowania odstępstwa od zasady odpowiedzialności za wynik procesu nie jest wystarczająca okoliczność niekorzystnej sytuacji majątkowej strony przegrywającej. Powinien zachodzić bowiem dodatkowy element wynikający z samego charakteru rozpoznawanej sprawy, np. precedensowe okoliczności, niespójności w orzecznictwie przy rozpoznawaniu danego zagadnienia, wyłączność drogi procesu dla osiągnięcia zamierzonego celu. W rozpoznawanej aktualnie sprawie żaden z tego rodzaju przypadków nie zachodził. Powodowie, szczególnie przy profesjonalnej reprezentacji, powinni zdawać sobie sprawę z niewielkich szans powodzenia ich akcji prawnej, w szczególności z uwagi na znaczny upływ czasu, w którym znosili istnienie urządzeń na swojej nieruchomości.

Sąd Okręgowy prawidłowo także zastosował art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1125), odpowiednio stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Ubocznie zauważyć należy, że zapłata należności Skarbu Państwa z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych może zostać rozłożona na raty albo umorzona, jeżeli natychmiastowe ich ściąganie byłoby połączone z niewspółmiernymi trudnościami lub groziłoby dłużnikowi zbyt ciężkimi skutkami (art. 119 u.k.s.c.), o czym decyduje na wniosek strony prezes właściwego sądu, w tym przypadku Sądu Okręgowego w Kielcach.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA Marek Boniecki